

Evren, M. Ö. (2021). *Yolunu Bilen Yolcu - Hacı Bektaş Veli*, Diyanet Vakfı Yayınları.

Soner Erdoğan
Sorumlu Yazar / Correspondence

Mustafa Ökkeş Evren'in yazıp, Orhan Akcan'ın resimlediği kitabın, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları tarafından 2022 yılında 3. Baskısı yapılmış. Türk İslam Büyükleri dizisi olarak yayınlanmış bir serinin üçüncü kitabıdır. Kitap genel hatları ile Hacı Bektaş Veli ve Bektaşilik konusunu ele almaktadır. Mustafa Ökkeş Evren, 'Yolunu Bilen Yolcu-Hacı Bektaş Veli' adlı eserini çocuklar için kaleme almış ve bu alandaki ilk eserlerdendir.

Yolunu Bilen Yolcu-Hacı Bektaş Veli'nin kapağında Hünkâr Hacı Bektaş Veli'nin, önünde hokka, elinde kaz tüyü kalem, mum ışığında yazı yazan tasviri bulunan kitap temel olarak beş bölümden oluşmaktadır.

Kitabın girişinde 'Bir Hatıra' başlığıyla Hacı Bektaş Veli Velayetnamesinde anlatılan Yunus Emre'ye dair bir söylenceye yer verilmiştir. Anlatılan hikâyede, yaşadığı bölgede ortaya çıkan kıtlıkla mücadele eden Yunus Emre'nin, Hünkâr Hacı Bektaş Veli Dergâhına buğday istemek için gelişi ve bu dergâhta yaşadıkları anlatılmaktadır. Bölüm içerisinde renkli çizimlere yer verilmiştir. Çizimlerde Hünkâr Hacı Bektaş Veli tasviri dergâhta bulunan meydanevi duvarında asılı olan arsalan ile ceylanı kucağında tuttuğu geleneksel görüntüsün dışında tasvir edilmiştir. Başlığı üzerine sardığı destar yerine, boynunu kapatan omuzlarına dökülen bir örtüye yer verilmiştir. Dergâh bugünkü haline

göre, geniş planda ve kesit olarak iki ayrı çizimde tasvir edilmiştir. Giriş bölümünün sonunda Hünkâr Hacı Bektaş Veli konuşturulmuştur. Kendi dilinden kendini anlatmaktadır. Doğduğu ve yaşadığı yer hakkında bilgiler verdikten sonra bölüm tamamlanmaktadır.

Hünkâr, kitabın birinci bölümünde 'Zordur İnsanın Kendisini Anlaması' başlığı altında kendisini anlatmayı sürdürmektedir. Adının anlamına ilişkin açıklamalar yaparken çocukların anlamakta zorluk çekeceği Arapça unvanlar kullanılmıştır. Hacı olarak anılmasının nedenini Hacca gitmesinden, Bektaş'ın ise lakabı olduğu bilgisi aktarılmaktadır. Bu bölümde ve kitabın diğer bölümlerinde bazı kelimeler renklendirilmiş, altı çizili olarak verilmiştir. Bu kelimelerin anlamları sözlük kısmında açıklanmıştır. Bu bölümde Hacı Bektaş Veli ve Kâbe resmi kullanılmıştır.

'Gayret Bizden Başarı Allah'tandır.' Başlıklı ikinci bölümde, Sulucakarahöyük'te yaptığı işler ve Dergâha ilişkin bilgiler yer almaktadır. Sevgili Çocuklar, şeklinde hitapla başlayan bu bölüm çocuklara öğüt niteliğindedir. *Kitab-ül Fevaid*, *Fatiha Suresi Tefsiri*, *Şathiye* ve *Nasihatler* isimli kitapları olduğundan bahsedilirken en önemli eserinin *Makalat* olduğu belirtilmiştir. Bölüm başında tasavvuf kelimesi, zahit, arif, muhip kelimeleri kullanılmış, bu kelimeler metin içerisinde sade bir anlatımla açıklanmamıştır. Arif'le ilgili tanım başka bir sayfada, diğer tanımlar ise sözlük kısmında açıklanmıştır. Bölümün devamında Velayetnamede anlatılan Kalecik Kadısı'na ilişkin söylence hikayeleştirilerek anlatılmıştır. Bölüm çizimlerle zenginleştirilmiştir.

Üçüncü Bölümde Hünkâr'ın öğretisi olan Dört Kapı Kırk Makam açıklanırken kitabın üst başlığına adını veren olayla ilgili bir hikâyeye yer verilmiştir. Aynı bölüm içinde 'Bir Hatıra' başlığıyla Tövbekâr Eşkiya adlı başka bir hikâyeye yer verilmiştir.

Dördüncü bölümde Makamlar ve Kapılar anlatılmıştır. Bu kapıların şeriat, tarikat, marifet ve hakikat kapıları olduğu insan-ı kâmil olmak için bu dört kapının aşılması gerektiği anlatılmıştır. Bu kapıların gereklilikleri hakkında ayrı ayrı açıklamalar yapılmıştır. Hacı Bektaş Veli'nin yolu açıklanırken çok fazla tercih edilmeyen 'Bektaşkiye' ifadesi kullanılmıştır. Bu bölümde çocuklara bol bol öğütlerde bulunulmuştur. Eğitimin önemine vurgu yapılırken, haset, cimrilik, kibir, düşmanlık gıybet ve maskaralık gibi kötü davranışlardan uzaklaşılması gerektiği vurgulanmıştır. Edepli olunması gerektiğinin altı çizilmiş, söylem kadar davranışların da önemli olduğu, ilme değer verilmesi gerektiği, haramdan sakınılması, adaletli idarecilere saygı gösterilmesi gibi öğütlerin yer aldığı bölüm, Hz. Muhammed'in 'ilim talep etmek, kadın erkek tüm Müslümanlara farzdır' sözüyle sona etmektedir.

Kitabın sonunda Sözlük yer almaktadır. Kelimelerin çok fazla detayına girilmemiş. Sözcükler kısa anlamlarıyla açıklanmış. Sözlük kısmı ilkökul çocuklarının anlayabileceği sadelikte yazılmış ancak ana metnin hitap ettiği yaş grubu belirtilmemiş.

Alevi-Bektaşî geleneği, geleneğe ait motifleri edebiyat dünyasına aktaran yazarların kaleme aldığı hikâyeler, öyküler, romanlar nadiren

karşımıza çıkmaktadır. Hacı Bektaş Veli, Alevi Bektaşî geleneğinin en önemli tarihsel kişiliklerindedir. Bu bakımdan, dâhil olduğu geleneğin de kitapta yer bulması beklenirdi. Bektaşîye yolu olarak tanımlanan Bektaşîliğin tarikat adabı ve ritüellerine ilişkin herhangi bir bilgiye yer verilmemiş, ayin-i cem, semah, dervişlik geleneği, babalık, halifelik gibi temel kavramlar üzerinde durulmamıştır.

Kaynaklar / References

Evren, M. Ö. (2021). *Yolunu Bilen Yolcu - Hacı Bektaş Veli*, Diyanet Vakfı Yayınları.